

שהוזכר, לעולם העסקים. אבל יחד עם זה היה מעורב בחייב הצבוריים, ונחשב ככוכב עולה בשמי העסקנות הדתית, שצפוי היה לו עתיד מזהיר. היה נואם מצויין, נעים הליכות ובעל הופעה מרשימה.

במלחמה הגיע עד ללבוב, והיה שם בגיטו. בשנת תש"ג נרצח ע"י הנאצים, השם ינקום דמו. ר' מאיר הצליח לסדר בשביל משפחתו — אשתו, בנו ובתו — דרכון דרום אמריקאי, אך בשבילו לא הספיק לסדר. אשתו ושני ילדיו ניצלו ממות. הם הגיעו אחרי המלחמה ארצה. הבת התחתנה וגרה ב"אמריקה, והבן, ר' יהושע, גר בשיכון ויז'ניץ והקים בית בישראל. לפני שנים אחדות נפטרה האם, ונקברה באוהל של קברי אדמו"רי ויז'ניץ ונשותיהם אשר בבית העלמין בזכרון מאיר, בני ברק.

הבן הרביעי והצעיר, ר' יעקב, שהיה גר בטארנא, והיה סמוך על שולחן אביו גם אחרי חתונתו, היה כאמור, חלש מבחינה גופנית — נרצח ע"י הנאצים מיד ב"אקציה" הראשונה שערכו בטארנא, יחד עם אשתו. השם ינקום דמו.

בינתיים נסתיימה המלחמה, והרבי וכל המשפחה, וביניהם ר' יהודה'לע, ניצלו בעז"ה. מיד אחרי המלחמה נתקבל ר' יהודה'לה כדיין בעיר קלונבורג, עזר ליהודים השרידים לשקם את מצבם ולעודד את רוחם המושפלת. אך לא ישב שם הרבה זמן. ביחד עם חותנו, הרבי מוויז'ניץ זצ"ל, עלה ארצה, התיישב בירושלים, ומאז הוא גר בירושלים. יושב על התורה ועל העבודה בודד, יחידי, לא מתערב בשום ענין צבורי ולא רוצה לקבל עליו שום עול רבנות. שמו הטוב הולך לפניו בירושלים, והוא נודע בשערים בגדולתו וצדקתו. חסידי דזיקוב השרידים, ראו בו, בצדק, ממשיך טבעי וראוי מכל הבחינות להיות ממלא מקום אביו לנהל את חסידי דזיקוב. הם שמו עיניהם בו ובקשוהו שיאות לקבל עליו את האדמו"ריות, אך הוא סירב, ומסרב בתוקף להיות רבי. הוא ממשיך בהתנהגותו ובדרכו המיוחדת, ובבדידותו האהובה עליו, כשהוא נערץ ומכובד ע"י כל השכבות החרדיות בירושלים.

הבן השלישי של ר' אלטר'ל — ר' מאיר הי"ד, נשא לאשה בתו של חסיד, סוחר אמיד מרישא, והוא נכנס, כפי

„הרב הצעיר“ ר' חיים מנדל דוד הורביץ — סוף הפרשה

„להאי שופרא דבלי בעפרא קא בכינא“ (ברכות, ה')

זצ"ל, שהיה בשנותיו האחרונות רב בטארנא. ר' מנדלה היה מהתלמידים המצויינים של הרב, וגם הוסמך על ידו להוראה.

בהיותו צעיר מאד, נשא את בת דודו מרת רבקה, בתו של האדמו"ר מפאביאניץ-רוספשה, ר' עמנואל ולטפרייד זצ"ל, שגר בלודז', היה חתנו של ר' יהושע'לע וגיסו של ר' אלטר'ל. כמו האדמו"רים הקודמים לפניו בדזיקוב, כן גם ר' אלטר מסר את כתר הרבנות שלו בדזיקוב לבנו — מיד כשראה שבנו ראוי ומוכשר לכך, כי כאמור, אחרי מלחמת העולם הראשונה לא חזר ר' אלטר לדזיקוב, ומאז לא היה רב בעיר.

בשנת תרפ"ה הוכתר ר' מנדלה לרב העיר דזיקוב, והוא היה בס"ה בן עשרים ואחת. כל בני העיר חתמו על כתב הרבנות (היה רק אחד יוצא מהכלל: ולא בגלל התנגדותו העקרונית לקבלת הרב, אלא שלא רצה שחתימתו תופיע בכתב הרבנות — כך הסביר), ור' מנדלה נתקבל בכבוד גדול. לשבת התכרתה (נדמה לי שזה היה בפרשת בהעלותך) בא במיוחד הסבא האדמו"ר הזקן מוויז'ניץ זצ"ל, עם כל בניו, שהיו כולם רבנים, גדולי תורה ובעלי צורה. גם חותנו הרבי מפאביאניץ-רוספשה עם משפחתו באו, וכמובן: בראש — ר' אלטר עם כל בניו. גם הרבה אורחים ומאות חסידים באו לדזיקוב לשבת זו, ואירת חג מרוממת שררה בעיר.

„הרב הצעיר“ נשא את דרשתו הראשונה בבית המדרש הגדול, שהיה מלא מפה לפה, בפלפול ובדרוש בכשרון רב,

כשם שנפל בגורלו של ר' אלטר הי"ד לסיים את פרשת „השושלת הדזיקובאית“ באדמו"ריות, כלומר: להיות האחרון באדמו"רי דזיקוב, כך נפל בגורלו של בנו ר' מנדלה, „הרב הצעיר“ האחרון, לסיים את פרשת „הרבנות הדזיקובאית“, ולהיות הרב האחרון של העיר ולהגיע לסוף פסוק... לגמור את פרשת הרבנות המפוארת, יחד עם פרשת דזיקוב בכללה, כלומר: יחד עם חורבנה של העיר כקהילה יהודית, ועם היסול חלק גדול מיושביה היהודיים. והוא סיים את הפרשה בגאון וכבוד, לשם ולתפארת לעיר כולה.

כדאי ע"כ להקדיש — בסיום הפרק החשוב הזה — מאמר מיוחד לאישיותו ולפעליו של „הרב הצעיר“.

ר' מנדלה — בשם זה היה נודע בשערים — נולד בשנת תרס"ד בדזיקוב, וזכה עוד בצעירותו לשמוע תורה מפי סבו הגדול „העטרת ישועה“. (שנת הלידה נמסרה ע"י הגב' דבורה ארנון, אחותו של „הרב הצעיר“) מילדותו הצטיין בכשרונות מזהירים: זכרון גפלא, תפיסה מהירה ופיקחות — זו שהצטיינה בה כל שושלת רופשיץ-דזיקוב. מעל לכל זה — היה ילד נחמד ונעים מאד: ממש יפה תואר ויפה מראה, שהפליא את כל רואיו.

בשנות מלחמת העולם הראשונה, כשר' אלטר ברח עם משפחתו לגרוסורדיין, לחתנו ה"סבא קדישא" מוויז'ניץ זצ"ל, השתלם שם ר' מנדלה והתעלה במעלות התורה והיראה. משחזרו והתיישבו בטארנא, למד אצל הגאון הנודע ר' מאיר אריק

שבעצמו לימד שעורי תורה שונים עם הבחורים: גמרא ותוס' פות, רמב"ן על התורה, ועוד. כמעט כל הדור הצעיר החרדי בעיר עד קרוב לשואה, נמנה על תלמידי הרב.

גם "בעלי הבתים" — ולא רק חסידים, אלא "בעלי בתים" סתם — הרגישו עם בואו של הרב העירה, שאכן השתנה משהו בחיי העיר ובתוכן חייהם. והם נהנו מאד מהשנוי, שהסב להם עונג רוחני. הכוונה היא ל"שלחן" שערך הרב בכל שבת וחג. בשנים הראשונות היו באים בליל שבת ל"שלחן" הרב קהל גדול, וכאמור, לא רק חסידים — ונהנו מאד מהחוויה הזו. בשורה הראשונה ישבו "פני" העיר: ר' שלום ברגשטין — שהיה גביר ותלמיד חכם ואהב להתפלפל עם הרב בגמרא ופוסקים; ר' ירמיה האר — החסיד הזקן ששבע נחת מזה, שוכה לשבת בשולחן של "הרב הצעיר", ר' פיניע קירשנבוים

ונשא חן בעיני כולם, כי על אף היותו עוד צעיר לימים, כבר יצא שמו כגדול בתורה ובעל מידות, וניבאו לו גדולות ונצורות. נוסף על התכונות והכשרונות הנפשיים הנעלים הנ"ל, היה אישיות מקסימה מרהיבת עין, ומושכת ביופיו ובהדרתו החיצונית, שקשה היה למצוא דוגמתו. קומתו תמירה, משכמו ומעלה היה גבוה מכל העם. עיניו בהירות ופקחיות. תוי פניו אציליים, כשבת צחוק וחיוך מלבב מרחפים תמיד על שפתיו. חזונו פאטריארכלית. כל זה הישו לו חן רב, ומשך את כל אלה הבאים עמו במגע, כבחבלי קסם. אפשר לומר שהרב היה לא רק מקובל על כולם, אלא גם אהוב על כולם. כשהרב הלך ברחוב, בלבושו הרבני הנהדר, לא היה איש שלא הביט אחריו. ואפילו הגויים, ובתוכם אנשי השררה, ובראשם ה"סטאראסטא" (מרשל המחוז), הביעו את אהדתם והערצתם ל"ראב"ן הצעיר.

1234567

אוצר החכמה

הרב הצעיר

הרב

"הרב הצעיר" ר' מנדל'ה זצ"ל (השלישי משמאל), עם קבוצת חסידים ובני משפחה.

— על אף היותו חסיד סטוטשינ, לא חיסר אף שבת מלבוא אל "שולחן" הרב והוא נתכבד גם לשיר איוה זמר: ר' יצחק הרש שר"ב, שישב בדביקות, ועוד ועוד.

השירה והזמרה הדהדה למרחוק. הרב חילק "שיריים" ואמר דברי תורה בפרשת השבוע, ואלה שהבינו, נהנו מאד. ה"שלחן" התארך עד שעה מאוחרת בלילה ונגמר בריקוד עליו. גם ב"שלוש סעודות", ניהל הרב "שלחן" כפי מנהג אבותיו. התפלל מנחה מאוחר מאד, וכמעט שלא ראו לקרוא בתורה. ואחרי שנטל ידיו וטעם משהו, ישב מהורהר ומתעמק במחשבותיו, כשראשו נשען על ידו. במשך זמן רב, וכשכבר היה חושך, "התעורר" וצוה לר' יצחק הרש שו"ב לומר "זמיר רות". בסעודה השלישית לא השמיע דברי תורה.

בשבת מברכין היה בא הרב להתפלל לבית המדרש העירוני. גם בחגים של שלוש רגלים התפלל ביום ראשון של חג בבית המדרש, וביום שני — בבית הכנסת. ביום כיפור, בליל "כל נדרי", התפלל הרב "כל נדרי" לפני התיבה. ולפני אמירת "כל נדרי" דרש מענינא דיומא במוסר והתעוררות, והחריד את כל השומעים. (את זה תיארתי במאמרי "יום כיפור").

עם בואו לדזיקוב, התבלט ר' מנדל'ה מיד גם בכושר מנהיגותו, שהיה מעל לגילו הצעיר. הוא התמצא היטב בכל עניני העיר, ואת דעתו שמעו וקיבלו ראשי הקהילה, וכמעט כל דבר חשוב בקהילה נחתך ונתקבל כפי רצון הרב. לפי החוק הפולני, היתה לרב הזכות כחבר נבחר של הקהלה, וגם זכות הצבעה. ואמנם השתתף הרב כמעט בכל הישיבות של הקהלה ולקח חלק פעיל בכל הדיונים והפעילות של הקהלה. העובדה, שהשלטון בקהילת טרנובוצ' נמצא כל השנים בידי "אנשי שלומ" של הרב, ורשימה שהיתה נקראת "רשימת הרב", קיבלה רוב בכל הבחירות — סייעה לו להגביר את השפעתו בכל ענייני הקהלה. אך אפילו חברי הקהלה האופוזיציונרים חלקו לו כבוד, ולא העיזו להתקיף את הרב באופן אישי.

מאז בואו לעיר, קיבלו כל עניני העיר, הצבוריים והדתיים, תנופה חדשה. התלמוד תורה התארגן מחדש, ועבר לבנין הגדול, של בית המדרש של הרב. בית הדין פעל בביתו של הרב, ואת סכסוכיהם הביאו היהודים ל"דין תורה" של הרב. במיוחד שמחו עם בואו של הרב, הנוער החרדי וחובשי בית המדרש בעיר, שקיבלו "תיגבורת" חשובה בדמותו של הרב,

לו את כסא הרבנות בעירם. אבל הרב לא מיהר לעזוב את רבנות דזיקוב, שישב שם בכבודו של עולם.
אך בינתיים פרצה המלחמה, והכורת ההיטלריסטי, שעלה על ראשיהם של מיליוני יהודים פולנים ואירופאים, פגע גם בארץ היפה הזו, הרב ר' חיים מנחם דוד הורביץ הי"ד, הרב האחרון של קהילת דזיקוב, שנגדע ונכרת בשנותיו המלבלבות והפורחות ע"י הרוצחים הטמאים ימ"ש. ובדאי שעליו אפשר לומר את מליצת התלמוד: „וי על האי שופרא דבלי בארעא, ועל דא ודאי קא-בכינא”.
על נסיבות מותו של הרב מסר לנו בנו ר' יהושע הורביץ שליט"א.

אחרי נדודים וסבל רב, נשלח הרב למחנה ריכוז מטהאוזן, הידוע לשימצה. העבודה היתה שם מפרכת ובלתי אנושית, אך הרב החזיק מעמד זמן רב. ולא עוד, אלא שקיבל את יסוריו באהבה, והיה מעודד את האנשים הנדכאים והמיואשים שסבלו אתו יחד. הוא התנהג למופת והיה למקור עידוד ותקווה לאחרים. גם למד תורה בעל פה, בכל זמן פנוי. אך גופו העדין נחלש מאד עד שנשבר לגמרי. הוא חלה במחלת הטיפוס שממנה נפטר ביום שמחת תורה של שנת תש"ד. השם ינקום דמו, ונשמתו תהא צרורה בצרור החיים.

**

אשתו של הרב, הרבנית מרת רבקה הי"ד היתה אישיות גדולה בזכות עצמה. היתה מלומדת גדולה, שלטה בשפה הפולנית על בוריה, ובפני גדולי השלטון התיצבה במשלחות שונות. היתה נערצת ומכובדת גם ע"י שכבת האינטליגנציה בעיר. יחד עם זה היתה גם צדקנית ועסקנית במוסדות צדקה ובית-הספר לבנות „בית-יעקב”.

הרבנית מרת רבקה הי"ד

במלחמה נשלחה הרבנית ע"י הנאצים למחנה נשים שטוט-האף שע"י דאנציג, ושם נספתה במיטב שנותיה, ולא נודע מתי ואיך. יתא זכרה ברוך.

**

בכלל נחשב הרב לנואם טוב, ובכל הזדמנויות ואירועים שונים נאם מענינא דיומא. לי במיוחד זכורות שתי הופעות מרשימות ביותר של הרב, שהשאירו רושם אדיר על הנאספים, מזה נאום אחד חזק, ודרשה אחת. הראשון — אז הייתי עוד עלם צעיר וזה נחרת היטב בזכרוני — היה אחרי ה„מאורעות” של שנת תרפ"ט בארץ ישראל שבהם נהרגו עשרות יהודים בערי ארץ-ישראל ונטבחו באכזריות בחורי „ישיבת חברון” בעיר חברון. בכל ערי פולין התקיימו אסיפות-מחאה סוערות. גה בטרנובו'ג התאספו כל בני העיר לבית-המדרש הגדול, ואם זכרוני איננו מטעה אותי, היה זה בערב ראש חודש אלול, לפני אמירת „יום כיפור קטן”. הרב יצא בנאום חוצב להבות אש, והתחיל בפסוקי תהלים קפיטל ע"ט: „מזמור לאסף, אלקים, באו גויים בנחלתך, טמאו את היכל קדשך וכו'...” ובצטטו את הפסוקים האקטואליים האלה, פרץ בבכי מר, ונענה אחריו כל הקהל. זה היה מזעזע וא"א לשכחו. בפעם השניה ראינו לאיזו מדרגה רוחנית נעלה התעלה הרב, בדרשתו הנלהבת שנשא בערב יום כפורים של שנת תרצ"ט, שנה שבה פרצה המלחמה. גם על הדרשה ההיסטורית הזו, כתבתי בהרחבה במאמרי „יום כפור”.

כפי שהזכרתי במקום אחר, נשא הרב גם נאומים בחגים הלאומיים הפולניים, בשפה הפולנית. הוא לא ידע את השפה הפולנית, אך את הנאום שלמד בעל-פה, השמיע די טוב (על אף המבטא היהודי...) לשביעות רצונם של כל הנוכחים ביניהם אנשי השלטון רמי מעלה, עם ה„סטארסטא” (מושל המחוז) בראש.

**

בשנים שישב הרב ר' מנדלה בדזיקוב, לא ידעה העיר מחלוקות חריפות של „רב-שוחט-דיין”, כפי שזה היה לצערנו מנת חלקם של הרבה ערים ועיירות בפולין, ושגרמו לא מעט לחילול השם. הרב היה מקובל, מכובד ונערץ על כל, ואין בזה שום גוזמא אם נאמר, שאנשי העיר היו מתגאים ברב שלהם, שהנחיל להם כבוד ויקר.

במשך שנות כהונתו כרב בדזיקוב, רכש לו הרב ר' מנדלה שם-טוב, הרחק מגבולות העיר וסביבתה, ושמו הלך לפניו כגדול בתורה וכתב ומנהיג מוכשר. עמד במשא ומתן עם גדולי התורה המפורסמים בזמנו, שהעידו במכתביהם ובתא-ריהם על גדולתו של הרב.

די להזכיר לדוגמא את התשובה שכתב אליו הגאון הנודע ר' נחום וידנפלד זצ"ל, אב"ד דומברובא, בספרו שו"ת „חזון נחום” (סי' כ"ח) בשנת תר"צ:
„ב"ה, ה' ברכה תר"צ.

שוכט"ס לכבוד הה"ג החורב בוצ"ק מר"ה חיים מענדל הורוויטץ שליט"א האבד"ק דזיקוב.

„לעזמת יקרתו עם שאלתו, באחד שקיבל מהפירמא „לימא-נאווא” הסטאציא למכירת בנזין (תחנת בנזין י.פ.) בקאמיסאן, ומחוייב הוא שתהיה הסטאציא פתוחה גם ביום השבת, שאל"כ יקחו ממנו העסק — אם יש להושיב עכ"ם לימי השבת והיה כל הריעותו שלו, וכת"ה כתב למעניתו בצדדי ההיתר להלכה בטוב טעם ודעת — ערבו לי דבריו”.

אין תימה איפוא שכמה קהילות פנו אל ר' מנדלה והציעו

אברהם ויעקב

בגמרא ברכות דף י"ג: הקורא לאברהם — אברם, עובר בעשה, שנאמר: „והיה שמך אברהם“ (בראשית י"ז) וכו'. ושואלת הגמרא: אלא מעתה הקורא ליעקב — יעקב, הכי נמי? ומשני: שאני התם דהדר אהדריה קרא. עי"ש. וצל"ד: מה נשתנה יעקב מאברהם? הגם שהש"ס מתרץ ב„אהדריה קרא“, על-כל-פנים קשה: למה באמת אהדריה קרא וקראו יעקב? ונראה לי בפשוט, על פי מה שהביא רש"י ז"ל פ' תולדות, ויקרא שמו יעקב — הקב"ה קראו לו יעקב, אמר: „אתם קראתם לבכורכם שם, אף אני אקרא לבכורי שם...“ הרי בפירוש דהקב"ה בעצמו נתן לו זה השם, לכן א"א לעולם להתבטל, ע"כ אהדריה קרא ונשאר השם יעקב, גם אחרי שנקרא שמו ישראל.

תכונת המטבע

בפרשת כי תשא, בפסוק: זה יתנו וכו'. ובמד"ר הה"ד „זה ישפיל וזה ירים“ (מובא בספרים), „נ"ל עפ"י מה שפירש בסה"ק „נועם אלימלך“, שהקב"ה הראה לו למשה מטבע של אש — דאש שורף ואש מחמם, דהיינו אם ח"ו מתנהג בכספו שלא כהוגן, אז שרפתו, ואם מתנהג בצדק ובלב שלם וגמילות חסדים, אז מחמם וזוכה לרוב טוב, עי"ש. וזאת נ"ל כוונת המדרש רבה, הה"ד: „זה ישפיל וזה ירום“. כי המטבע יש לה כח זה, שעל ידו יוכל להשפיל את האדם ח"ו, אם אינו מתנהג כשורה ח"ו, „וזה ירים“ — אם יודע האדם איך להתנהג במטבע בצדקה וגמ"ח, אז ירום, כי היא מחממתו וזוכה עי"ז לרב טוב, מטוב הגנוז.

סיום

אני רוצה לסיים את כל הפרק בדבריו של הרב זצ"ל שכתב שם בחידושי התורה שלו. בסוף דבריו הוא מביא חידוש יפה של אחד מחסידי דזיקוב החשובים, ר' מאיר אקשטיין ז"ל מרישא, שנפטר בדזיקוב בנסיבות טרגיות (כפי שהזכרתי לעיל בפרק על ר' יהושע'לע זצ"ל). החידוש מוסב על מאמר חז"ל במסכת ברכות: אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש וכו', ואם לאו יקרא קריאת שמע... ואם לאו יזכיר לו יום המיתה... אבל אין כאן המקום להביאו במלואו. אני רוצה רק לצטט את דברי הרב זצ"ל בסיום דבריו, שבהם אני מסיים את דברי גם עליו: „יהיו שפתותיו דובבות בקבר, ותהא נשמתו צרורה בצרור החיים, עד יעמוד לתחיה בביאת גואל צדק, אמן“.

שני ילדים נחמדים היו לרב: בן ובת. מי בעיר לא הכיר את „שיקו“ (יהושע'לע), הילד היפה והנחמד ואת „פאלא“ (פער'לה), הילדה הנפלאה של הרב?

יהושע'לע התחנך על ברכי אביו ולמד ב„חדר“, ואצל מלמדים ומורים בבית. אחרי הבר-מצוה, שנחגג ברוב פאר, לקח אותו הסבא ר' אלטר לטארנא, ולמד שם בקלויז אצל טובי מלמדים גדולי תורה. ראה ברכה בלימודיו ונראו בו ה„ברא כרעא דאבוה“. המלחמה השיגה אותו במיטב שנות לימודיו. פער'לה היתה עוד ילדה קטנה כשפרצה המלחמה.

שניהם סבלו הרבה בשנות המלחמה במחנות ריכוז ובמחנות עבודה, אך שניהם ניצלו בדרך נס ונשארו בעז"ה בחיים. מיד אחרי המלחמה, עלו שניהם ארצה, התחתנו והקימו בתים לתפארת בישראל. שניהם כבר השיאו בנים.

ר' יהושע נשא את בתו של הרב מליז'ינסק הרב ר' יואל משה לנדא וגר בירושלים. אינו משמש ברבנות ומתפרנס מיגיע כפיו, אך הכרת פניו ענתה בו שבן קדושים הנהו: הוא אינו משנה „מקוצו של יוד“ מדרך אבותיו הגדולים בכל התנהגותו, לרבות לבושו החסידי.

פער'לה נישאה לבן דודה-זקנה, בנו של הרבי מויז'ניץ-סרט ר' ברוך'ל האגר זצ"ל, שהקים את קרית ויז'ניץ בחיפה והקים שם ישיבה. כיום משמש בעלה הרב משה הגר שליט"א ראש ישיבת ויז'ניץ, ומנהל מוסדות ויז'ניץ בחיפה, בעוד שאחיו הבכור ר' אליעזר'ל ממלא מקום אביו באדמו"ריות.

בני הרב חזרו לשרשם וממשיכים בדרכי אבותיהם, וזהו מחסדיו של השי"ת, שהשאיר שם ושארית למשפחה המיוחסת הגולה, ולגזע התרשיש של „שושלת-דזיקוב“, שתימשך ותת-קיים עד ביאת הגואל!

מזכריו

חכמינו זכרונם לברכה אומרים: „אין עושין נפשות לצדיקים, דבריהם הן הן זכרונם“. אחרי שתיארנו במקצת את אישיותו של „הרב הצעיר“ שלנו, הנני רוצה לסיים את הפרק הזה, ועמו כל הפרשה של „רבני ואדמו"רי דזיקוב“, בכמה דברים מחידושי התורה שלו, שפירסם — כפי שהבאתי לעיל — במקום הקדמה לספר „שאלות ותשובות עטרת ישועה“ של זקנו ר' יהושע'לע הורביץ זצ"ל, בשם „פתח השער“, לפי אלף-בית. ובדרך זו להנציח את שמו של אחרון הרבנים בעירנו, שהיה גם האישיות החביבה והנערצת ביותר בעיר — הלא הוא הרב הגאון ר' חיים מנחם דוד הורביץ — השם ינקום דמו!